

Európska komisia

KONTROLNÝ ZOZNAM PRE NÁRODNÉ KONTAKTNÉ MIESTA

*na účely náležitého
informovania pacientov
o cezhraničnej zdravotnej
starostlivosti¹*

Kontrolný zoznam pre národné kontaktné miesta

na účely náležitého informovania v rámci cezhraničnej zdravotnej starostlivosti¹

Organizácie pacientov

V smernici 2011/24/EÚ* sa zdôrazňuje potreba primeraných a jasných informácií týkajúcich sa všetkých aspektov cezhraničnej zdravotnej starostlivosti*, aby sa pacientom umožnilo uplatňovať svoje práva v praxi. Hlavnú zodpovednosť za poskytovanie informácií mobilným pacientom majú národné kontaktné miesta* pre cezhraničnú zdravotnú starostlivosť.

Národné kontaktné miesta sú okrem toho povinné informovať pacientov nepriamo prostredníctvom poskytovania informácií iným subjektom v oblasti cezhraničnej zdravotnej starostlivosti*, ako sú napríklad poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, štátne zdravotné služby*/poskytovatelia zdravotného poistenia* a organizácie pacientov.

Týmto dokumentom sa rozširuje kontrolný zoznam na účely náležitého informovania organizácií pacientov.

Vyhlásenie o odmietnutí zodpovednosti

Tento dokument bol vypracovaný ako súčasť programu v oblasti zdravia (2014 – 2020) v rámci osobitnej zmluvy s Výkonnou agentúrou pre spotrebiteľov, zdravie, poľnohospodárstvo a potraviny (CHAFEA), ktorá koná na základe mandátu Európskej komisie. Obsah tejto správy predstavuje názory dodávateľa, ktorý za ňu nesie výhradnú zodpovednosť. V žiadnom prípade neodráža názory Európskej komisie a/alebo agentúry CHAFEA ani žiadneho iného orgánu Európskej únie. Európska komisia ani agentúra CHAFEA neručia za správnosť údajov uvedených v tejto správe ani nepreberajú zodpovednosť za akékoľvek použitie tejto správy tretími stranami.

¹ Ku každému slovu alebo pojmu v tomto kontrolnom zozname, po ktorom priamo nasleduje hviezdica (*), sa v priloženom abecednom glosári uvádza zodpovedajúce vymedzenie a vysvetlenie pojmov.

① Práva pacientov pri cezhraničnej zdravotnej starostlivosti

1.1. Práva a nároky pacientov

- ✓ Vysvetlite organizáciám pacientov, čo presne sa rozumie pod pojmom právo na cezhraničnú zdravotnú starostlivosť*.
- ✓ Objasnite, že prístup k cezhraničnej zdravotnej starostlivosti* možno získať dvoma spôsobmi: na základe smernice 2011/24/EÚ* a nariadení o sociálnom zabezpečení (ES) č. 883/2004 a č. 987/2009*.
- ✓ Poskytnite informácie o (vecnom, osobnom a územnom) rozsahu pôsobnosti smernice 2011/24/EÚ*, ako aj nariadení o sociálnom zabezpečení (ES) č. 883/2004 a č. 987/2009*.
- ✓ Poskytnite informácie o všeobecných zásadách oboch právnych nástrojov EÚ. Napríklad:
 - *Podľa nariadení o sociálnom zabezpečení (ES) č. 883/2004 a č. 987/2009 majú pacienti nárok na prevzatie nákladov, ktoré im vznikli v zahraničí, ako keby boli pacienti poistení v rámci systému sociálneho zabezpečenia danej krajiny.*
 - *Podľa smernice 2011/24/EÚ* majú pacienti nárok na prevzatie nákladov na liečbu v zahraničí, ako keby liečbu podstúpili vo svojej domovskej krajine.*
- ✓ Jasne rozlišujte medzi neplánovaným* a plánovaným* lekárske ošetrovaním v zahraničí.
- ✓ Informujte organizácie pacientov o tom, aká zdravotná starostlivosť podlieha udeleniu predchádzajúceho povolenia* [podľa nariadení o sociálnom zabezpečení (ES) č. 883/2004 a č. 987/2009*, ako aj podľa smernice 2011/24/EÚ*].

V prípade sprístupnenia verejného zoznamu zdravotnej starostlivosti podliehajúcej udeleniu predchádzajúceho povolenia by sa mal poskytnúť odkaz na tento zoznam alebo na jeho uverejnenie.*
- ✓ Poskytnite informácie o situáciách, keď musí žiadosť o predchádzajúce povolenie* schváliť štátna zdravotná služba*/poskytovateľ zdravotného poistenia* (a to v prípade, že sa na liečbu vzťahujú právne predpisy v oblasti sociálneho zabezpečenia v domovskej krajine pacienta a nemožno ju v tejto krajine poskytnúť v lehote, ktorá je z lekárskeho hľadiska primeraná).
- ✓ Objasnite právo pacienta na prevzatie celkových alebo čiastočných nákladov vzniknutých v zahraničí v mene jeho štátnej zdravotnej služby*/poskytovateľa zdravotného poistenia* podľa nariadení o sociálnom zabezpečení* a podľa smernice 2011/24/EÚ*.
- ✓ Poskytnite informácie o náhradách a nákladoch podľa nariadení o sociálnom zabezpečení (ES) č. 883/2004 a č. 987/2009* a podľa smernice 2011/24/EÚ*.

- ✓ Informujte organizácie pacientov o uplatniteľných postupoch podávania sťažností a mechanizmoch na žiadanie nápravy.
- ✓ Upozornite na možné práva a nároky na liečbu v zahraničí, ktoré vyplývajú čisto z vnútroštátnych právnych predpisov, napríklad v rámci národných projektov zdravotnej starostlivosti pre pohraničné regióny.

1.2. Smernica 2011/24/EÚ* v porovnaní s nariadeniami o sociálnom zabezpečení*

- ✓ Informujte organizácie pacientov o rôznych následkoch obidvoch možnosti v súvislosti s rozsahom hradených služieb zdravotnej starostlivosti, podmienkami prístupu k lekárskemu ošetrovaniu, ako aj s finančnými dôsledkami.
- ✓ Opíšte výhody a nevýhody cezhraničnej zdravotnej starostlivosti* podľa smernice 2011/24/EÚ*, ako aj podľa nariadení o sociálnom zabezpečení (ES) č. 883/2004 a č. 987/2009*.
- ✓ Zdôraznite rozdiely v platných sadzbách a spôsoboch platby podľa smernice 2011/24/EÚ*, ako aj podľa nariadení o sociálnom zabezpečení (ES) č. 883/2004 a č. 987/2009*.
- ✓ Informujte organizácie pacientov o uprednostňovaní nariadení o sociálnom zabezpečení (ES) č. 883/2004 a č. 987/2009* v prípade, že sú splnené podmienky na udelenie predchádzajúceho povolenia* podľa ich ustanovení, ak pacient výslovne nepožiada o iný postup.

② Širší rozsah služieb zdravotnej starostlivosti

- ✓ Informujte zahraničné organizácie pacientov o dostupnej liečbe vo vašej krajine. Okrem toho informujte miestne organizácie pacientov o dostupnej liečbe v iných krajinách EÚ*/EHP*. Uvedené informácie získajte od národného kontaktného miesta* v predmetnej krajine.
- ✓ Informujte organizácie pacientov o tom, že pacienti môžu požiadať o predchádzajúce povolenie* podľa nariadení o sociálnom zabezpečení č. 883/2004 a č. 987/2009* na liečbu, ktorá nie je hradená v rámci systému sociálneho zabezpečenia v pacientovej domovskej krajine*, ale ktorá je zahrnutá do rozsahu nemocenských dávok v právnych predpisoch v oblasti sociálneho zabezpečenia krajiny, v ktorej je liečba poskytovaná*.

Informujte organizácie pacientov o skutočnosti, že ak je to stanovené v nariadeniach o sociálnom zabezpečení* alebo v smernici 2011/24/EÚ*, liečba musí byť zahrnutá v rozsahu nemocenských dávok hradených v rámci systému sociálneho zabezpečenia v pacientovej domovskej krajine* (napríklad pokiaľ ide o povinnosť schváliť žiadosť o predchádzajúce

povolenie v prípade zbytočných prietahov), čo však neznamená, že liečebný postup v zahraničí musí byť úplne rovnaký. Pokiaľ je samotná liečba hradená, pacient má nárok na poskytnutie rovnakej liečby v zahraničí, a to aj keď sa liečba poskytuje v súlade s novými postupmi a metódami alebo alternatívnymi postupmi. Tieto postupy by však mali vychádzať z najmodernejších technológií a z vedeckých poznatkov na medzinárodnej úrovni. Liečba sa navyše musí považovať za bežnú liečbu so zreteľom na vývoj vedeckých poznatkov na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni (pozri vec C-157/99, Smits a Peerbooms).*

- ✓ Informujte organizácie pacientov o tom, že členský štát, v ktorom je pacient poistený*, môže rozhodnúť o uhradení ďalších súvisiacich nákladov, ako napríklad nákladov na ubytovanie a cestovných nákladov alebo dodatočných nákladov, ktoré môžu vzniknúť v prípade osôb so zdravotným postihnutím, v súlade s článkom 7 ods. 4 smernice 2011/24/EÚ.
- ✓ Informujte organizácie pacientov o tom, že podľa smernice 2011/24/EÚ* sa treba zamerať na spoluprácu medzi krajinami (napríklad vytvorením európskych referenčných sietí* alebo elektronického zdravotníctva) s cieľom ponúknuť pacientom, ktorí potrebujú špecializovanú liečbu, alebo pacientom so zriedkavými chorobami možnosť vybrať si zo širšieho okruhu poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a získať ľahší prístup k alternatívnej alebo špecializovanej liečbe v zahraničí.

③ Prístup k zdravotnej starostlivosti v zahraničí

- ✓ Poskytnite informácie o poradovníkoch.
- ✓ Informujte organizácie pacientov o možnej potrebe odporúčania od všeobecného lekára* v prípade špecializovanej liečby.
- ✓ Poskytnite informácie o možných obmedzeniach, ktoré sa týkajú prijímania zahraničných pacientov.
- ✓ Poskytnite informácie o dostupnosti nemocníc vo vašej krajine.

④ Význam dobrej prípravy pacientov

- ✓ Informujte organizácie pacientov o tom, aké je dôležité, aby boli pacienti pred vyhľadaním zdravotnej starostlivosti v zahraničí dobre informovaní a pripravení:

Pred rozhodnutím pre cezhraničnú zdravotnú starostlivosť:

- *pred cestou do zahraničia s cieľom vyhľadať liečbu sa pacienti musia informovať o svojich právach a nárokoch na cezhraničnú zdravotnú starostlivosť* podľa nariadení o sociálnom zabezpečení*, ako aj podľa smernice 2011/24/EÚ*,*

- pacienti musia byť dobre informovaní o finančných dôsledkoch a podmienkach využitia prevzatia nákladov,
- pacienti musia byť dobre informovaní o nákladoch na ošetrovanie, ktoré budú musieť zaplatiť súkromne a znášať sami,
- pacienti musia byť informovaní o skutočnosti, že sa často môže vyžadovať predchádzajúce povolenie* od ich štátnej zdravotnej služby*/poskytovateľa zdravotného poistenia*,
- ak pacient cestuje bez platného európskeho formulára S2* vydaného jeho štátnou zdravotnou službou*/poskytovateľom zdravotného poistenia*, musí vedieť o tom, že za ošetrovanie bude musieť platiť súkromne. Pacient môže požiadať o spätnú náhradu až po návrate domov,
- pacient sa musí informovať o liečbe, ktorú chce podstúpiť, ako aj o poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti alebo nemocnici, do ktorej chce ísť,
- pacient sa musí informovať o tom, či bude potrebovať odporúčanie od všeobecného lekára*,
- pacient musí byť informovaný o dôležitosti súkromného cestovného poistenia alebo doplnkového zdravotného poistenia.

Pred cestou do zahraničia na účely liečby:

- pacienti musia byť dobre informovaní o svojom práve na informovaný súhlas,
- pacienti musia byť informovaní o dôležitosti zabezpečenia prenosu zdravotných záznamov k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti v zahraničí a o tom, že možno budú musieť zabezpečiť preklad týchto záznamov,
- pacienti musia byť informovaní o možnej potrebe zabezpečiť si tlmočenie, ak nehovoria rovnakým jazykom ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti alebo zdravotnícky personál v zahraničí,
- pacienti musia byť informovaní o dôležitosti zabezpečenia následnej starostlivosti po návrate domov, aby sa zabezpečila kontinuita liečby.

Počas liečby v zahraničí:

- pacienti musia byť informovaní o tom, aké je dôležité, aby poskytovateľ zdravotnej starostlivosti v zahraničí dokumentoval zdravotné záznamy, a to buď písomne, alebo elektronicky,
- pacienti musia byť informovaní o dôležitosti zhromažďovania a ukladania všetkých dokumentov, ktoré budú musieť neskôr predložiť svojej štátnej zdravotnej službe*/svojmu poskytovateľovi zdravotného poistenia*, aby získali náhradu. V niektorých prípadoch bude musieť pacient poskytnúť preklad takýchto dokumentov.

Po liečbe v zahraničí:

- pacienti musia byť informovaní o svojom práve na rovnaké ceny liečby ako v prípade domácich pacientov,
- pacienti musia vedieť, že je dôležité informovať ošetrojúceho poskytovateľa zdravotnej starostlivosti v prípade, že majú v úmysle použiť akékoľvek lekárske predpisy, ktoré vystavil poskytovateľ, vo svojej domovskej krajine,
- pacienti musia byť informovaní o dôležitosti zaistenia prenosu zdravotných záznamov, ktoré zdokumentoval ošetrojúci poskytovateľ

zdravotnej starostlivosti v zahraničí, k svojmu(-im) poskytovateľovi(-om) zdravotnej starostlivosti v domovskej krajine.

⑤ Európske referenčné siete

- ✓ Informujte organizácie pacientov o existencii európskych referenčných sietí*.

⑥ Organizácie pacientov

- ✓ Informujte organizácie pacientov o existencii a činnostiach Európskeho fóra pacientov (European Patients' Forum).
- ✓ Uistite sa, že organizácie pacientov sú informované o možnosti obrátiť sa na národné kontaktné miesto* inej krajiny EÚ*/EHP* a získať viac informácií o organizáciách pacientov, ktoré sa v danej krajine nachádzajú.

⑦ Práva pacientov

- ✓ Informujte organizácie pacientov o právach pacientov pri cezhraničnej zdravotnej starostlivosti* podľa smernice 2011/24/EÚ* vrátane:
 - *práva na získanie informácií od národného kontaktného miesta* v pacientovej domovskej krajine* a v krajine, v ktorej je liečba poskytovaná*;*
 - *práva na informovaný súhlas a na získanie určitých informácií od poskytovateľa zdravotnej starostlivosti v zahraničí,*
 - *práva na to, aby boli pacientom účtované rovnaké poplatky ako domácim pacientom,*
 - *práva na ochranu osobných údajov,*
 - *práva na prístup k zdravotným záznamom a na ich prenos,*
 - *práva na transparentné postupy podávania sťažností a mechanizmy na žiadanie nápravy,*
 - *práva na dostupnosť nemocníc.*
- ✓ Informujte zahraničné organizácie pacientov o právach pacientov podľa vnútroštátnych predpisov vo vašej krajine. Okrem toho informujte miestne organizácie pacientov o právach pacientov v iných krajinách EÚ*/EHP*. Uvedené informácie získajte od národného kontaktného miesta* v predmetnej krajine.

⑧ Národné kontaktné miesta

- ✓ Informujte organizácie pacientov o existencii a úlohách národných kontaktných miest*.
- ✓ Rozlišujte medzi informáciami, ktoré musí poskytnúť národné kontaktné miesto pacientovej domovskej krajiny* alebo členského štátu, v ktorom je pacient poistený*, a informáciami, ktoré musí poskytnúť národné kontaktné miesto krajiny, v ktorej je liečba poskytovaná*.

